

- **А. Кофанов, О. Кобилянський, О. Кофанова**
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ТА КОНСТРУКТИВНО
СХОЖИХ З НЕЮ ПРЕДМЕТІВ (ПРИСТРОЇВ)
- А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Індюкова
ЗАРОДЖЕННЯ, ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ
СУДОВОЇ БАЛІСТИКИ
- А. Кофанов, В. Індюкова
КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОБІГУ ЗБРОЇ
- А. Кофанов, В. Арешонков
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ
СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПРОВЕДЕННІ
СУДОВО-БАЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ НАБОЇВ ДО
ГЛАДКОСТВОЛЬНОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
- А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Індюкова
КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ
- А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Індюкова
ВИЗНАЧЕННЯ ВІДСТАНІ ПОСТРІЛУ ЗА
УШКОДЖЕННЯМИ НА ТІЛІ ЛЮДИНИ
- А. Кофанов, В. Арешонков
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ
САМОЗАРЯДНОЇ (АВТОМАТИЧНОЇ) ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
- А. Кофанов, В. Арешонков
ЗРАЗКИ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- А. Кофанов, В. Арешонков
ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗБРОЄЗНАВСТВА
- П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
УКРАЇНСЬКЕ МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО
(МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ)
- А. Кофанов, В. Назаров
ВИЗНАЧЕННЯ ВІДСТАНІ ПОСТРІЛУ ПРИ СТРІЛЬБІ З
ГЛАДКОСТВОЛЬНОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
- А. Кофанов
КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ТА КОНСТРУКТИВНО СХОЖИХ З НЕЮ ПРЕДМЕТІВ (ПРИСТРОЇВ)

**«НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КРИМІНАЛІСТА»
презентує підручники, монографії, навчальні
посібники в таких галузях знань:**

- Серія «Людина, право, суспільство»
- Серія «Економіка, фінанси, право»
- Серія «Безпека людини, суспільства, держави»
- Серія «Національна і міжнародна безпека»
- Серія «Міжнародне співробітництво»
- Серія «Мас-медіа»
- Серія «Криміналістична освіта XXI століття»
- Серія «Криміналістична наука в цивільному, арбітражному та кримінальному процесі»
- Серія «Міжнародна і вітчизняна злочинність»
- Серія «Запобігання, протидія, розслідування злочинів»
- Серія «Автоматизація, комп'ютеризація, інформатизація»
- Серія «Збросзнавство і мисливствознавство»
- Серія «Інформація+Інтелект+Інновація»
- Серія «Електронна фотографія»
- Серія «Криміналістичне забезпечення»
- Серія «Культура, мистецтво, право»
- Серія «Власність, земля, право»

Навчальне видання

**Андрій Віталійович КОФАНОВ
Олег Леонідович КОБИЛЯНСЬКИЙ
Олена Сергіївна КОФАНОВА**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ**

**А.В. КОФАНОВ
О.Л. КОБИЛЯНСЬКИЙ
О.С. КОФАНОВА**

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ТА
КОНСТРУКТИВНО СХОЖИХ З НЕЮ
ПРЕДМЕТІВ (ПРИСТРОЇВ)**

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ ТА
КОНСТРУКТИВНО СХОЖИХ З НЕЮ
ПРЕДМЕТІВ (ПРИСТРОЇВ)**

Методичні рекомендації

Методичні рекомендації

В авторській редакції

Підписано до друку 07.10.2013.
Формат 60×84. Папір офсетний.
Тираж 300 прим.

Видавництво УкрДГРІ
Р.с. серія ДК № 182 від 18.09.2000 р.
04114, м. Київ-114, вул. Автозаводська, 78

Адреса редакції та п/п: інформаційно-видавничий відділ УкрДГРІ
04114, м. Київ-114, вул. Автозаводська, 78
Тел.: 206-35-18; тел./факс: 430-41-76
E-mail: mru@ukrdgri.gov.ua

Київ 2013

X 629.4
K 74

Схвалено та затверджено кафедрою криміналістичних експертиз навчально-наукового інституту підготовки фахівців для експертно-криміналістичних підрозділів Національної академії внутрішніх справ (протокол № 04 від 03.10.2013 року).

Рецензенти:

Біленчук П.Д., к.ю.н., доцент, доцент кафедри Правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Федченко В.В., заступник начальника Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при ГУ МВС України в м. Києві, підполковник міліції

Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кофанова О.С.

К 74 Теоретичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею предметів (пристроїв). – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГПІ, 2013. – 44 с. – (Серія «Зброезнавство і мисливствознавство»).

У методичних рекомендаціях висвітлюються теоретичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею предметів (пристроїв). Розглядається кримінально-правове та криміналістичне тлумачення холодної зброї, «призначеність» предмету, класифікація, будова та призначення основних частин холодної зброї.

Для співробітників експертної служби та інших підрозділів органів внутрішніх справ, студентів і викладачів юридичних навчальних закладів.

X 629.4

© Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кофанова О.С., 2013

© Навчально-науковий інститут підготовки фахівців для експертно-криміналістичних підрозділів НАВС, 2013.

Кофанов А.В., Кобилянський О.Л.

Методологічні та методичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв). – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГПІ, 2013. – 40 с. – (Серія «Зброезнавство і мисливствознавство»).

У методичних рекомендаціях висвітлено предмет, об'єкт, методику криміналістичної експертизи холодної зброї, криміналістичні та техніко-криміналістичні вимоги до холодної зброї й особливості дослідження найбільш розповсюджених видів холодної зброї.

Для курсантів, студентів, слухачів і викладачів юридичних навчальних закладів.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Розділ 1. Кримінально-правове та криміналістичне	
визначення холодної зброї.....	6
Розділ 2. Призначення предмета – одна із основних	
ознак холодної зброї.....	12
Розділ 3. Системи класифікації холодної зброї.....	15
Розділ 4. Будова та призначення основних частин зброї.....	23
Список використаних і рекомендованих джерел.....	39

Кофанов А.В., Кобилянський О.Л.

Теорія і практика криміналістичного дослідження холодної зброї. – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГПІ, 2013. – 56 с. – (Серія «Зброєзнавство і мисливство-знавство»).

У методичних рекомендаціях висвітлено історіографію, кримінально-правове та криміналістичне визначення холодної зброї, її класифікацію та характеристику.

Для курсантів, студентів, слухачів і викладачів юридичних навчальних закладів.

Кофанов А.В., Кобилянський О.Л.

Практичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв). – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГПІ, 2013. – 37 с. – (Серія «Зброєзнавство і мисливство-знавство»).

У методичних рекомендаціях висвітлено особливості підготовки та проведення дослідження холодної зброї, проблемні питання, що виникають при цьому.

Для курсантів, студентів, слухачів і викладачів юридичних навчальних закладів.

ПЕРЕДМОВА

Сьогодення розвитку українського суспільства вимагає розробки дієвої і прагматичної концепції формування держави, а тому в даний час особливої актуальності, новизни та практичної значимості набувають питання розбудови суверенної, демократичної, соціальної і правової держави, яка повинна забезпечити всебічну охорону прав і свобод людини та громадянина (ст. 1, 3, 17, 19 Конституції України). В Конституції України, зокрема в ст. 3 зазначається, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». Таким чином, основний закон нашої держави визначає доктринальні засади пріоритетного розвитку теорії та методології, дипломатії і культурології, політики та стратегії як в діяльності органів законодавчої, виконавчої і судової влади, так і в діяльності громадських організацій.

Загрозою прав і свобод є кримінальна злочинність, що використовує різноманітні види зброї: холодну, вогнепальну, пневматичну, газову, електричну тощо.

Кримінальна статистика обігу холодної зброї, як нашої країни, так і інших країн світу свідчить, що багато холодної зброї перебуває у незаконному обігу.

Спеціалісти справедливо зазначають, що основними незаконними джерелами постачання зброї сьогодні перш за все є: виготовлення «умільцями» на виробництві або у підпільних майстернях зброї у досить великій кількості.

Зростання потенціалу криміналістики, її вплив на правоохоронну практику, сприяє вирішенню багатьох проблем.

Однією з важливих проблем, яка потребує свого вирішення є сучасні криміналістичні вимоги щодо визначення, класифікації та дослідження холодної зброї. Вирішенням даної проблеми займається нова галузь криміналістичної техніки – криміналістичне дослідження зброї і слідів її застосування.

Сучасний арсенал зброї, який сконструйований і накопичений людством включає в себе великий асортимент різних видів зброї. Сьогодні такий арсенал включає холодну, пневматичну, електричну (електрошокові пристрої) і масового ураження (ядерну, хімічну, біологічну тощо).

На сьогоднішній день, як у законодавстві, так і в науковій літературі, нажалі немає чіткого визначення поняття зброя. Це наглядно свідчить про актуальність до цих пір питання, що взагалі вважати зброєю. Більшість

Л.: НТО УМ исполкома Ленгорсовета, 1957.

28. Антонов В.О. Холодна зброя : Юридична енциклопедія в 6 т. / В. Антонов; [редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та інші]. – К.: Укр. енцикл. – Т. 6: Т-Я. – 2004.

29. Біленчук П.Д., Курко М.Н., Стахівський С.М. Судові експертизи. – К., 1997.

30. Военно-морской словарь [гл. ред. В.Н. Чернавин]. – М.: Воениздат, 1989.

31. Военный энциклопедический словарь [пред. гл. ред. комиссии С.Ф. Ахромеев]. – М.: Воениздат, 1986.

32. Криминалистика: Краткая энциклопедия / Р.С. Белкин. – М.: Большая Российская энциклопедия. – 1993.

33. Словарь основных терминов судебных экспертиз. – М.: ВНИИСЭ, 1980.

34. Холодное оружие: энциклопедический словарь / Попенко В.Н. – М., 1996.

35. Шепітько В. Ю. Криміналістика. Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український): довідкове видання / В. Шепітько; [за ред. акад. НАН України В.Я. Тація]. – Харків: Право, 2001.

36. Кофанов А. В. Криміналістичне дослідження деяких видів зброї : (Четверта Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція Соціум. Наука. Культура) / А.В. Кофанов [Електронний ресурс] : <http://intkonf.org/kandyuridn-kofanov-av-kriminalistichne-doslidzhennya-deyakh-vidiv-zbroyi/>. kandyuridn-kofanov-av-kriminalistichne-doslidzhennya-deyakh-vidiv-zbroyi/ v-av-kriminalistichne-doslidzhennya-deyakh-vidiv-zbroyi/ v-av-kriminalistichne-doslidzhennya-deyakh-vidiv-zbroyi/v-av-kriminalistichne-doslidzhennya-deyakh-vidiv-zbroyi/.

37. Сахно Ю. Щоб холодна зброя не стала «гарячою» [Електронний ресурс] / Ю. Сахно: <http://www.hunt-fish.com.ua/article.htm?ident=54b02f0ea56ff1a>.

аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв). – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГРІ, 2013. – 37 с. – (Серія «Зброєзнавство і мисливство-знавство»).

12. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кофанова О.С. Методологічні та методичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв). – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГРІ, 2013. – 40 с. – (Серія «Зброєзнавство і мисливство-знавство»).

13. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кофанова О.С. Криміналістичне дослідження холодної зброї: Конспект лекцій. – К.: УкрДГРІ, 2013. – 228 с. – (Серія «Зброєзнавство і мисливство-знавство»).

14. Криміналістична техніка: Навч. Посібник / Кол. авторів; За ред. А. В. Кофанова. – К.: КИЙ, 2006.

15. Плескачевский В.М. Оружие в криминалистике: понятие и классификация. – М.: Спарк, 2001.

16. Порядок проведення та оформлення експертних досліджень : метод. реком. / [розробники В.С. Печніков та інші] – К.: ДНДЕКЦ, 2004.

17. Подшибякин А.С. Теория и практика криминалистического исследования холодного оружия (уголовно-правовой и криминалистические аспекты): дис ... кандидата юрид. наук : 12.00.09 / А.С. Подшибякин. – Саратов, 1975.

18. Подшибякин А.С. Криминалистическое учение о холодном оружии: дис ... доктора юрид. наук в форме науч. докл.: 12.00.09 / Подшибякин А.С. – М., 1997.

19. Попенко В.Н. Маскированное холодное оружие / Попенко В.Н. – М.: Богучар, 1994.

20. Попенко В.Н. Метательное холодное оружие. – М.: Красногорск : АОЗТ Богучар, 1993.

21. Ручкин В.А. Оружие и следы его применения. Криминалистическое учение / В.А. Ручкин. – М.: Юрлитинформ, 2003.

22. Сулява О.Ф. Криміналістичне дослідження холодної зброї / О.Ф. Сулява // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук.-практ. матеріалів (до 80-річчя заснування Харківського НДІ судових експертиз). – Харків: Право, 2003.

23. Тихонов Е.Н. Криминалистическая экспертиза холодного оружия : [учебн. пособ.] / Е.Н. Тихонов. – Барнаул : Алтайский гос. ун-т, 1987.

24. Устинов А.И., Портнов М.Э., Денисов Е.И. Холодное оружие: практич. пособие / А.И. Устинов, М.Э. Портнов, Е.И. Денисов. – М.: ВШ МВД РСФСР, 1961.

25. Устинов А.И., Филиппов В.В. Криминалистическое исследование некоторых видов оружия народов Востока. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1984.

26. Холодное оружие и бытовые ножи / [под общ. ред. А.И. Устинова]. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1978.

27. Емельянов Н.И. Краткие сведения о холодном оружии (пособие). –

розроблених науковцями визначень поняття і класифікації зброї, що наводяться в різних джерелах інформації, розроблено з урахуванням широкого кола різних об'єктів, що не могло не надати цьому визначенню досить загального, абстрактного характеру. Визначаючи, які об'єкти розуміються в наукових джерелах під зброєю, автори таким формулюванням припускають наявність або можливість появи інших визначень і тлумачень цього терміну.

Низка небезпечних кримінальних правопорушень (убивств, розбійних нападів тощо) відбувається із застосуванням зброї, або інших предметів, що використовуються як зброя. Особливу небезпеку складають кримінальні правопорушення, спосіб вчинення яких пов'язаний із застосуванням холодної зброї, оскільки вона найбільш поширена, доступна у виготовленні широкому колу осіб і зручна для прихованого носіння і несподіваного застосування. У зв'язку з цим законодавством України передбачена кримінальна відповідальність за незаконне носіння, виготовлення та збут холодної зброї (ч. 2 ст. 263 КК України).

Крім того, у низці складів кримінального правопорушення наявність холодної зброї є їх елементом або кваліфікуючою ознакою (ч. 3 ст. 206 КК України).

Правильна кваліфікація протиправних дій багато в чому залежить від того, наскільки правильно буде встановлена групова приналежність предмета – речового доказу з метою віднесення його до холодної зброї, встановлення його виду (різновиду), у тому числі і по способу виготовлення. Різноманіття видів і різновидів холодної зброї, специфіка конструкції, форми, розмірів та інших характеристик кожного з них вимагають великих і глибоких спеціальних пізнань в сфері його криміналістичної оцінки й у багатьох випадках названі питання можуть бути вирішені за допомогою криміналістичної експертизи.

РОЗДІЛ 1 КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Питання про криміналістичне поняття і класифікацію холодної зброї в теорії і практиці є одним з найбільш дискусійних. Майже кожен автор, який досліджує ці питання в науковому, методичному чи практичному аспекті, пропонує свої визначення поняття холодної зброї, свою систему ознак, що характеризують її, і класифікацію.

Зазначені питання надзвичайно актуальні в даний час як у загально методологічному, так і в спеціальному криміналістичному значенні, оскільки поняття будь-якого об'єкта тісно пов'язано з класифікаційними групами, що входять в нього і матеріалізуються в конкретному предметі, явищі і т.п., тобто виражається діалектичний зв'язок: загальне - окреме - одиничне.

З погляду завдань, що ставляться перед криміналістикою та кримінальним правом, необхідно визначити приналежність досліджуваного об'єкта до холодної зброї, тобто встановити, чи має предмет, що фігурує у кримінальному провадженні, комплекс ознак, який характеризував би його як певний різновид холодної зброї, а звідси – за наявності або відсутності такого комплексу вирішити і головне питання – чи охоплюється він загальним поняттям холодної зброї. Судово-слідча й експертна практика демонструє, що більшість помилок у віднесенні конкретного предмета до холодної зброї походить від того, що слідчий, суд чи експерт-криміналіст намагаються визначити холодну зброю, діючи тільки дедуктивним методом – від загального до окремого, тобто спочатку намагаються вирішити питання: чи є предмет холодною зброєю, а вже потім визначають його вид і різновид.

У 1961 р. О.І. Устинов, виступаючи на науковій конференції, справедливо підкреслював: «...понятие холодного оружия собирательное, абстрактное, отражающее его *целевое назначение*. В природе же не существует никакого абстрактного холодного оружия, а имеются только конкретные его разновидности: штык винтовки «Маузер-98», кубачинский кинжал, финский нож и т.д. Каждый из этих предметов характеризуется своими вполне определенными особенностями конструкции, присущими только ему одному».

Вперше у 1948 р., не даючи спеціального визначення, основні ознаки холодної зброї сформулював М.В. Терзієв: «...существенными (родовыми) признаками холодного оружия могут считаться: 1) *принадлежность* к острым режущим, рубящим, колющим или тупым орудиям; 2) *предназначение* служить для нападения или активной самозащиты и 3) *возможность нанесения им телесного повреждения*. Столовый нож

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ І РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141; 2005. – № 2. – Ст. 44.
2. Кримінальний кодекс України : за станом на 5 квітня 2001 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2001.
3. Про судову експертизу : № 4038-ХІІ за станом на 25 лютого 1994 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1994.
4. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : № 3 за станом на 26 квіт. 2002 р. / Верховний Суд України. – Офіц. вид. – К. : Вісник Верховного Суду України, 2002. – №4 (32). – (Постанова Пленуму Верховного Суду України).
5. Криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, затверджена рішенням розширеного засідання секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів координаційної ради з питань судової експертизи. Протокол від 10.04.2009 року № 22. – К. : Міністерство Юстиції України, 2009. – (Методика).
6. Про внесення змін та доповнень до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та вибухових матеріалів, затвердженої Наказом МВС України № 164 від 25.03.93. – К. : Міністерство внутрішніх справ України, 1993 – (Наказ МВС України).
7. Гросс Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики. – Новое изд., перепеч. с изд. 1908 г. – М.: ЛексЭст, 2002.
8. Дьяконов П.А. Экспертиза холодного и метательного неогнестрельного оружия: [курс лекций] / П.А. Дьяконов. – М.: Московский ун-т МВД России, 2007.
9. Зырянов В.В. Проблемы криминалистического оружейведения: автореф. дис. на соискание степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика, теория оперативно-розыскной деятельности» / В.В. Зырянов. – Омск, 1998.
10. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кофанова О.С. Теорія і практика криміналістичного дослідження холодної зброї. – Методичні рекомендації. – К.: УкрДГРІ, 2013. – 56 с. – (Серія «Зброєзнавство і мисливство-знавство»).
11. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кофанова О.С. Практичні

Лук (див. мал. 4.40) – метальна зброя, що призначена для метання стріл, яка складається з кибіті та тятиви.

Мал. 4.40. Зображення лука.

Частини метальної холодної зброї

Кибіть лука (рос. древко лука, основа лука) – частина лука дугоподібної форми, що згинається під дією натягнутої тятиви.

Роги лука – кінцеві (найчастіше вигнуті) частини кибіті, до яких кріпиться тятива.

Тятива – замикаючий елемент лука у вигляді мотузки, струни чи тросу, за рахунок натягування якого лук набуває енергії, що передається стрілі під час пострілу.

Стріла – протяжний снаряд, що метається за допомогою лука.

Оперення хвостове – пристосування на задній частині стріли, призначене для стабілізації її руху у повітрі.

Корпус арбалета – основна несуча частина арбалета, до якої кріпляться його інші деталі.

Ців'є – передня частина корпусу арбалета.

Приклад – задня частина корпусу арбалета, призначена для уткання у плече при стрільбі.

Натяжний механізм – частина арбалета, призначена для натягування тятиви за допомогою механічної передачі.

Спусковий механізм – пристрій арбалета, за допомогою якого здійснюється спуск тятиви.

удовлетворяет первому и третьему из этих условий, но не отвечает второму. Финский нож по толщине и форме лезвия и по устройству рукоятки, специально приспособленным для использования этого ножа в целях нападения и самозащиты, удовлетворяет всем трем условиям и является, одним из видов холодного оружия». Як показали подальші дослідження радянських криміналістів, для того, щоб досить чітко сформулювати визначення поняття холодної зброї, необхідно істотно доповнити й уточнити ці ознаки. Е.М. Тихонов в одній із робіт, характеризує наведені ознаки і вказує, що перша ознака не охоплює всю масу об'єктів, що відносяться до холодної зброї, за характером уражаючої дії. Сюди варто, мабуть, включити також колюче-ріжучі, колюче-рублячі і рубляче-ріжучі предмети, а також комбінованої дії об'єкти (наприклад, колючі і ударно-дробильні тощо).

Друга ознака «*призначення для нападу чи активного самозахисту*» є загальною, характерною для будь-якої зброї, а не специфічною тільки для холодної зброї, тому відносно останнього необхідно з'ясувати, у чому конкретно виражається це призначення.

Будь-який виріб, що робить завод, кустарна майстерня чи окрема особа, яка не має навичок виготовлення й устаткування, з моменту його проектування має свої особливі конструктивні, розмірні та інші особливості відповідно до того, для чого він призначений. Якщо людина виготовляє фінський ніж чи кинджал, то намір його матеріалізується в їх конструкції, незалежно від того, як він надалі хоче використовувати цей виріб. Якщо ж особа збирається вчинити убивство іншої особи і для цього виготовляє ніж, який за своїми характеристиками відповідає господарсько-побутовим ножам, мова, очевидно йде не про виготовлення холодної зброї, а про приготування до конкретного кримінального правопорушення, за яке ця особа і повинна нести відповідальність, відмічає науковець.

Отже, сам пристрій, розміри, міцність і зручність конструкції повинні характеризувати виріб у його *призначенні для нанесення тілесних ушкоджень з метою нападу чи активного захисту*. Причому, це ознака об'єктивна (тобто не залежить від того, як особа фактично використовує цей предмет), а не суб'єктивна, як це вважають деякі криміналісти.

Нарешті, характеризуючи третю ознаку – «*можливість нанесення ним тілесного ушкодження*», Е.М. Тихонов погоджується з поглядами Д.П. Рассейкіна, який запропонував уточнити цю ознаку в значенні того, що мова повинна йти не про будь-яке тілесне ушкодження, а про здатність нанесення «...суттєвого тілесного ушкодження. Адже подряпина теж є тілесним ушкодженням».

Згідно Правил судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, затверджених Наказом Міністра охорони здоров'я СРСР № 1208 від 11 грудня 1978 р., де даються чітка класифікація і

критерії оцінки ушкоджень. Одним із головних критеріїв в згаданому документі, спеціально виділений *«небезпека для життя в момент заподіяння»*. Здається, що саме цей критерій і може бути покладений в основу поняття суттєвих тілесних ушкоджень, оскільки, з одного боку, він саме і відповідає сутності у визначенні об'єкта як холодної зброї, з іншого боку – того обсягу спеціальних знань в галузі судової медицини, який мають прокурорсько-слідчі працівники, судді й експерти-криміналісти, цілком достатньо для правильної оцінки цієї ознаки.

Одним з перших сформулював визначення поняття холодної зброї російський криміналіст М.І. Ємельянов: *«Холодным оружием называется предмет, специально изготовленный или приспособленный для причинения телесных повреждений, удобный и пригодный по своим размерам, форме и прочности для этой цели и не имеющий прямого назначения в хозяйстве и в быту»*.

Як видно з даного визначення, у ньому взагалі відсутня загальна ознака зброї як *«засіб нападу чи активного захисту»*, проте більш конкретизована спеціальна ознака – за його призначенням. О.І. Устинов, М.Е. Портнов і Е.Н. Денисов визначали холодну зброю як *«...предмет, специально изготовленный для нанесения телесных повреждений и предназначенный для нападения и активной защиты в рукопашном бою»*. Є.М. Тихонов зазначає, що автори необгрунтовано звузили коло предметів, що відносяться до холодної зброї, обмеживши їх тільки застосуванням *«... у рукопашному бою»*, оскільки при цьому випадає вся мисливська холодна зброя і велика частина цивільної.

Велика кількість предметів, що є холодною зброєю, в залежності від більш вузького цільового призначення, а отже й особливостей конструкції, покликана виконувати різні допоміжні операції (наприклад, багнет-ніж до автоматів АКМ і АК-74 призначений не тільки для ураження живої цілі, але і для перерізання дроту, у тому числі і того, що знаходиться під дією електричного струму, тобто його допоміжне призначення – інженерний інструмент); інші ж предмети, що не є холодною зброєю, можуть бути дуже близькі до неї за конструкцією, розмірами і міцністю, але мають своє певне цільове призначення (наприклад, водолазний ніж близький до кинджала, слюсарний шабер – до стилета і т.п.), хоча ними і можна наносити тілесні ушкодження, не менш небезпечні, ніж зброєю. Тому для розмежування предметів за основним (прямим) і допоміжним призначенням таке доповнення дуже важливе.

На практиці часто виникають труднощі у визначенні предметів з погляду віднесення їх до холодної зброї, особливо предметів саморобного виготовлення. Одним з найбільш ефективних методів вирішення питання в цих випадках є порівняння досліджуваного об'єкта зі зразками холодної зброї і зразками різних предметів виробничого, господарського і медичного призначення. Це є одним з факторів, що підштовхнули деяких

стрижні з вістрями на кінцях і складається з бази та різної кількості пелюстків різноманітної форми.

Мал. 4.37. Зображення сюрикена.

Ніж металевий (див. мал. 4.38) – металевий клинковий холодна зброя, що має короткий однолезний (або дволезний) клинок, центр ваги якого знаходиться посередині ножа чи зміщений до вістря.

Мал. 4.38. Зображення металевих ножів.

Механічна металеві холодна зброя

Арбалет (див. мал. 4.39) – металеві зброя, що призначена для метання стріл, болтів та куль, яка складається з корпусу зі спусковим механізмом та луку.

Мал. 4.39. Зображення арбалета.

напівмісяця і яка кріпиться до ратища проушиною.

Мал. 4.34. Зображення бердиша.

Тризуб (див. мал. 4.35) – контактна ратищна холодна зброя колючої дії, що має бойову частину у вигляді наконечника з трьома виступними зубцями і яка кріпиться до руків'я насадом.

Мал. 4.35. Зображення тризуба.

Метальна холодна зброя Проста метальна зброя

Бумеранг (див. мал. 4.36) – метальна неклінкова холодна зброя ударно-дробильної дії, що виготовляється з твердого матеріалу і має вигнуту форму, яка забезпечує політ за відомою траєкторією.

Мал. 4.36. Зображення бумеранга.

Сюрикен (див. мал. 4.37) – метальна зброя у вигляді металевої пластини з лезом і (або) вістрями по зовнішньому краю, або короткому

криміналістів включити у визначення поняття холодної зброї таку ознаку, як відповідність історично виробленим типам стандартних зразків холодної зброї.

На погляд Є.М. Тихонова, додавання цієї ознаки до загального визначення поняття холодної зброї виглядає дуже заманливо – наскільки це спростило б користування таким визначенням при вирішенні практичних питань. Однак саме практика і показує, що цю ознаку в загальне визначення включати не можна, оскільки тоді порушиться одне з найважливіших правил визначення понять «визначення повинне бути розмірним». У цьому випадку «за бортом» виявиться безліч різних об'єктів, що є маскованою холодною зброєю, або зброєю оригінальної конструкції.

Деякі криміналісти підкреслюють як необхідну ознаку використання мускульної сили людини для нанесення зброєю тілесних ушкоджень. На погляд Є.М. Тихонова, додавання цієї ознаки у визначення холодної зброї є необхідним, інакше виникає небезпека занадто широкого тлумачення поняття холодної зброї. Окремі криміналісти так і визначають її. Наприклад, А.С. Подшибякін пише: «...к холодному оружию следует относить специально изготовленные или приспособленные для нанесения серьезных телесных повреждений предметы, применение и действие которых не связано с использованием пороха и других взрывчатых веществ, по конструкции и способу действия, обусловленному конструкцией, являющиеся стандартными образцами или соответствующие историческим типам». Такої ж думки щодо визначення холодної зброї, дотримуються автори військово-морського словника (1989 р.), а саме: «холодное оружие, оружие, боевое использование которого не связано с применением взрывчатых веществ и предназначено для рукопашного боя».

Таким чином, виходячи з вищевикладеного, Є.М. Тихонов робить висновок, що холодна зброя повинна мати сукупність ознак, які мають такий вигляд:

Загальна ознака – призначення для нападу чи активного захисту.

Спеціальні ознаки:

- спеціальне виготовлення для безпосереднього нанесення суттєвих тілесних ушкоджень;
- відсутність прямого виробничого чи господарсько-побутового призначення;
- конструкція, розміри і матеріал предмета повинні забезпечувати нанесення таких ушкоджень;
- використання мускульної сили людини для нанесення ушкоджень;
- за способом (принципом) уражаючої дії є колючими, рублячими, ріжучими, колюче-ріжучими, рублячими і ріжучими, колюче-рублячими, колюче-ріжуче-рублячими, ударно-дробильними чи комбінованими

знаряддями.

За конструкцією та способом нанесення тілесних ушкоджень холодна зброя поділяється на:

- зброю *безпосередньої дії* (клинкову, неклинкову, комбіновану);
- зброю *опосередкованої дії* (метальну).

У Постанові Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» наведено інше визначення холодної зброї, а саме: «До холодної зброї належать *предмети*, які відповідають *стандартним зразкам* або *історично виробленим типам зброї*, чи інші предмети, що справляють *колючий, колючо-ріжучий, рубаючий, роздроблюючий або ударний ефект* (багнет, стилет, ніж, кинджал, арбалет, нунчаку, кастет тощо), конструктивно *призначені для ураження живої цілі* за допомогою *м'язової сили людини* або *дії механічного пристрою*».

Під інші предмети колючої, колюче-ріжучої, рублячої, дробильної або ударної дії, підпадає група виробів виробничого і господарського призначення. Визначення повинно мати критерій оцінки холодної зброї – «відсутність прямого виробничого та господарського призначення».

Узагальнюючи відомості за різними конструктивними типами холодної зброї, як критерії віднесення об'єкту до цієї зброї можна віднести такі.

Цільове призначення – нанесення значних тілесних ушкоджень людині або тварині, зафіксоване в конструкції об'єкту.

Конструкційний принцип дії – використання мускульної сили людини.

Гарантована дистанція дії – безпосередній контакт із супротивником, або дистанційний.

Вище було показано надзвичайну різноманітність конструктивних типів холодної зброї, тому загальними для всіх них можуть бути названі такі конструктивні ознаки:

- наявність частини (деталі), спеціально призначеної для нанесення ушкоджень (вістря, лезо, шпилька, потовщення, ударна концентрована маса тощо), небезпечних для життя;
- наявність пристосування для зручного утримання в руці, забезпечення можливості нанесення ушкодження і оберігання руки від самоушкоджень;
- механічна міцність конструкції, що дає можливість багато разів перетворювати мускульне зусилля на ушкодження.

У конкретних конструктивних типах ці ознаки реалізуються і доповнюються окремими ознаками, в сукупності, що визначають призначеність для нанесення певного виду ушкоджень.

Належність до холодної зброї визначається за наявністю у предмета

Мал. 4.30. Зображення глефи.

Клевець (див. мал. 4.31) – контактна короткоратищна холодна зброя колючої та ударно-дробильної дії з бойовою частиною, що складається з бійки та дзьоба і кріпиться до ратища проушиною.

Мал. 4.31. Зображення клевця.

Спис (див. мал. 4.32) – контактна та (або) металевий довгоратищний чи середньоратищний холодна зброя колючої або колючо-ріжучої дії з бойовою частиною у вигляді наконечника, що кріпиться до ратища насадом. Різновидами спису є пика, рогатина, протазан, еспантон та ін.

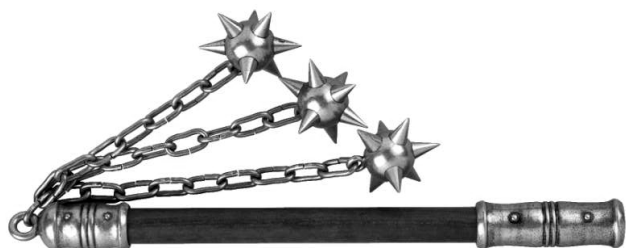
Мал. 4.32. Зображення списа.

Секира (див. мал. 4.33) – контактна короткоратищна холодна зброя рубляче-ріжучої дії, що має бойову частину з широким полотном у формі напівмісяця і яка кріпиться до ратища проушиною.

Мал. 4.33. Зображення секири.

Бердиш (див. мал. 4.34) – контактна середньоратищна холодна зброя рубляче-ріжучої дії, що має бойову частину з широким полотном у формі

Мал. 4.27. Зображення кистеня.

Палиця (див. мал. 28) – контактна неклінкова холодна зброя ударно-дробильної дії, що складається з держака та потовщеної бойової частини у вигляді бияка з виступаючими шипами чи накладками.

Мал. 28. Зображення палиці.

Ратищна холодна зброя (сокира бойова, алебарда, глефа, клевець, спис, бердиш, секира тощо.)

Алебарда (див. мал. 4.29) – контактна середньовічна ратищна зброя колючої і рубляче-ріжучої дії, що має бойову частину, яка кріпиться насадом до ратища. Бойова частина складається з наконечника, довгого і широкого залізка (часто має форму напівмісяця) та, інколи, гака.

Мал. 4.29. Зображення алебарди.

Глефа (див. мал. 4.30) – контактна середньовічна ратищна зброя колючої і рубляче-ріжучої дії, що має бойову частину, яка кріпиться насадом до ратища. Бойова частина складається з наконечника, довгого і широкого залізка (часто має форму напівмісяця) та, інколи, гака.

(пристрою), який знаходиться на випробуванні, сукупності таких загальних криміналістичних ознак:

- *призначеності* для ураження цілі;
- *придатності* для неодноразового ураження цілі.

Всі інші предмети (пристрої), у яких повністю або частково відсутня хоча б одна з цих загальних ознак, до холодної зброї не відносяться.

РОЗДІЛ 2

ПРИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА – ОДНА З ОСНОВНИХ ОЗНАК ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Призначеність предмета (пристрою) для ураження цілі визначається за наявністю сукупності конструктивних ознак, які дозволяють віднести його до певного різновиду холодної зброї.

До такої сукупності конструктивних ознак відносяться:

- наявність елементів певного виду, форми та розмірів;
- спосіб з'єднання елементів.

Призначеність предмета (пристрою), який випробовується, для ураження цілі визначається в результаті встановлення збігу притаманній йому сукупності конструктивних ознак із сукупністю конструктивних ознак відомого різновиду холодної зброї при порівнянні з відомими аналогами певних різновидів холодної зброї, у якості яких використовують натурні зразки з криміналістичних та інших колекцій, описи та зображення різноманітних зразків холодної зброї в офіційній довідковій та спеціальній літературі, комп'ютерних базах даних та з урахуванням даних фірм-виробників.

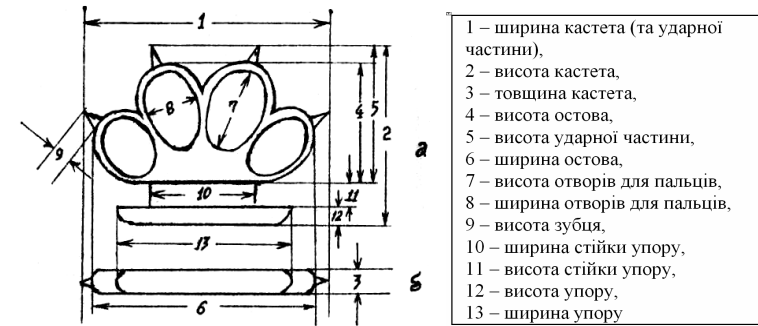
Придатність випробовуваного предмета (пристрою) для ураження цілі визначається за наявністю *технічної забезпеченості* як окремих елементів, так і конструкції в цілому, а також за *достатністю* його уражуючих властивостей.

Наявність технічної забезпеченості конструкції в цілому і окремих елементів предмета (пристрою) визначається в результаті встановлення:

- відповідності розмірних, ергономічних, міцносних (як відносно елементів об'єкту, так і відносно їх з'єднань) та інших технічних характеристик досліджуваного предмета (пристрою) як в цілому, так і його складових, – стандартам (ДСТУ та ін.), технічним умовам (ТУ), а при відсутності нормативно-технічних документів – параметрам відомих аналогів даного різновиду холодної зброї;
- безпечності та зручності його використання при застосуванні у спосіб, характерний для найближчого аналогу холодної зброї (перевіряються експериментально);
- можливості неодноразового використання (перевіряється експериментально).

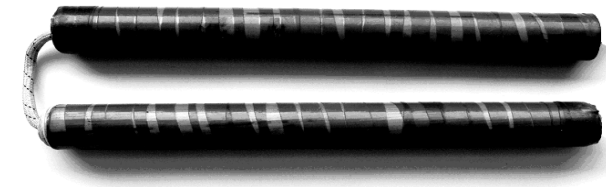
Для клинкової зброї, в зв'язку з цим, встановлюється спосіб кріплення клинка, зручність утримання зброї у руці, безпечність нанесення визначених за силою та напрямком ударів.

Перевірка міцності конструкції предмета (пристрою) в цілому здійснюється за вимогами, передбаченими методикою криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів,

Мал. 4.24. Параметри кастета: а – вигляд з лицьової сторони, б – вигляд зі сторони тильної частини упору.

Нунчаку (див. мал. 4.25) – контактна неклінкова холодна зброя ударно-дробильної дії, що складається з двох або більше стрижнів з твердого матеріалу (дерева, пластмаси), які послідовно гнучко з'єднані між собою і рівною мірою можуть виконувати функції як руків'я, так і бойової частини.

Мал. 4.25. Зображення нунчаку.

Молот бойовий (див. мал. 4.26) – контактна короткоратищна холодна зброя ударно-дробильної дії, що має масивну бойову частину з пласкою ударною поверхнею яка насаджена на ратище проушиною.

Мал. 4.26. Зображення бойового молота.

Кистень (див. мал. 4.27) – контактна неклінкова холодна зброя ударно-дробильної дії, яка складається з бойової частини у вигляді ударної ваги, підвісу та руків'я з темляком чи петлі.

Ніж для виживання (див. мал. 4.22) – контактна клинкова зброя колюче-ріжучої дії, що складається з короткого клинка, руків'я, утику або обмежувача, призначена для ураження звіра і виконання побутових операцій в тяжких похідних умовах.

Мал. 4.22. Зображення ножів для виживання.

Неклинкова (ударно-дробильна) холодна зброя

Неклинкова (ударно-дробильна) холодна зброя – предмети та пристрої, уражуючим елементом яких є ударна частина (частини) Це – кистені, нунчаку, бойові батоги, кастети, ударні персні, булави та ін.

Кастет (див. мал. 4.23, 4.24) – контактна неклинкова холодна зброя ударно-дробильної дії, що надягається на пальці рук чи затискається між ними або затискається кистю руки, виготовлена з твердого матеріалу і має бойову частину (частини) з шипами або без них.

Мал. 4.23. Зображення кастетів.

згідно з існуючою нормативно-технічною документацією.

Отримані результати оцінюються за ступенем їх впливу на міцність конструкції зброї та можливість багаторазового застосування, а також безпечності її застосування та зниження уражуючих властивостей.

Достатність уражуючих властивостей досліджуваних предметів (пристроїв), визначається в результаті встановлення можливості неодноразового ураження цілі при використанні предмету (пристрою) визначеним для конкретного типу холодної зброї способом.

Можливість нанесення таких ушкоджень перевіряється експериментально.

За результатами проведених випробувань предмета (пристрою) встановлюється наявність сукупності криміналістичних ознак та робиться висновок щодо його приналежності до певного різновиду холодної зброї, а в разі відсутності необхідної сукупності характерних для такої зброї ознак (хоча б по одній з визначальних ознак встановлено невідповідність вимогам до холодної зброї) – до певної групи виробів господарсько-побутового призначення.

Виходячи з результатів дослідження і відповідно прийнятого нами загального визначення зброї, з метою віднесення досліджуваного предмета до холодної зброї, він повинен відповідати таким критеріям:

Основні:

- призначеність для неодноразового нанесення тяжких тілесних ушкоджень живим цілям, а також пошкоджень або руйнації іншим об'єктам неживої природи;

- відсутність прямого виробничого та господарського призначення;

- придатність для неодноразового нанесення зазначених ушкоджень.

Спеціальні:

- предмети (кинджали, стилети, шпаги та ін.) та пристрої (лук, арбалет, праща та ін.);

- спеціально виготовлені, конструктивно і функціонально призначені для нанесення тяжких тілесних ушкоджень живим цілям, а також пошкоджень або руйнації іншим об'єктам неживої природи;

- використання м'язової енергії людини чи механічного пристрою;

- колючий, ріжучий, рублячий, колюче-ріжучий, колюче-рублячий, ріжуче-рублячий, ударно-дробильний, або комбінований ефект;

- опосередкованої чи безпосередньої дії;

- відповідають стандартним зразкам, або історично виробленим типам зброї (тільки для бойової та мисливської зброї, саморобна холодна зброя, може мати оригінальну, характерну тільки їй конструкцію).

Виходячи зі сказаного вище можна зробити висновок, що:

- не одне з визначень холодної зброї не відповідає сьогоденню сучасної криміналістики;

- найбільш точне визначення холодної зброї наведено Пленумом ВС

України від 26.04.2002 р., №3:

Холодна зброя – це предмети та пристрої спеціально виготовлені, конструктивно і функціонально призначені та реально придатні для неодноразового нанесення тяжких тілесних ушкоджень живим цілям, а також пошкоджень або руйнації іншим об'єктів неживої природи, за рахунок м'язової енергії людини чи механічного пристрою, що справляють колочий, колючо-ріжучий, рубуючий, ударно-роздроблюючий або комбінований ефект опосередкованої чи безпосередньої дії, що відповідають стандартним зразкам, або історично виробленим типам зброї або не мають прямого виробничого та господарського призначення.

Ніж мисливський спеціального призначення (див. мал. 4.19) – відноситься до мисливського спорядження і призначений як для використання в умовах промислового або спортивного полювання (в тому числі і підводного), так і для господарських потреб (для зняття шкіри тварин та обробки їх туш, в якості господарсько-побутових ножів та допоміжних інструментів). До холодної зброї не відноситься.

Мал. 4.19. Зображення мисливського ножа спеціального подвійного призначення.

Ніж бойовий (див. мал. 4.20) – контактна клинкова зброя колочче-ріжучої дії, що складається з короткого клинка, руків'я, утику або обмежувача, призначена для смертельного ураження людини.

Мал. 4.20. Зображення бойового ножа.

Ніж військовий (див. мал. 4.21) – контактна клинкова зброя колочче-ріжучої дії, що складається з короткого клинка, руків'я, утику або обмежувача, призначена для смертельного ураження людини та знаходиться або знаходилася на озброєнні військових або воєнізованих формувань.

Мал. 4.21. Зображення військового ножа.

Кортик (див. мал. 4.16) – контактна клинкова холодна зброя колючої дії, що має короткий або середній, прямий, вузький, ромбовидний у перерізі клинок та фігурний обмежувач. У Росії найбільш поширені офіцерські кортики зразка 1945 року.

Мал. 4.16. Зображення кортика.

Багнет-ніж (див. мал. 4.17) – короткоклінкова холодна зброя колюче-ріжучої дії, що кріпиться до дульної частини стволу ручної вогнепальної зброї. Характерною його ознакою є наявність пилки на обуху та пристрою для перерізання дроту.

Мал. 4.17. Зображення багнет-ножа.

Ніж мисливський загального призначення (див. мал. 4.18) – контактна клинкова зброя колюче-ріжучої дії, що складається з короткого клинка, руків'я, утику або обмежувача, призначена для добивання звіра та захисту при його нападі.

Мал. 4.18. Зображення мисливського ножа загального призначення.

РОЗДІЛ 3 СИСТЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

У законодавчих та правових документах наводяться окремі ознаки класифікації зброї, а саме:

1. В ч. 2. ст. 263 КК України «Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами», законодавець передбачає кримінальну відповідальність за «...Носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу...». Законодавець особливо вказує один зі способів виготовлення холодної зброї, а саме саморобний;

2. Адміністративним законодавством України передбачена відповідальність за стрільбу з холодної металеві зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку;

3. В п. 3 та 4 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» наведені характерні ознаки зброї для її визначення та класифікації, а саме:

– призначена для ураження, знищення чи пошкодження живої цілі та оточуючого середовища;

– за способом виготовлення: промислова, саморобна та перероблена;

– за видами: бойова, спортивна, мисливська;

4. Крім того, у п. 8, згаданої вище Постанови Пленуму Верховного Суду України наведено визначення холодної зброї в якому надано її ознаки, різновиди зброї, а саме:

– колюча, колючо-ріжуча, рубаюча, роздробляюча, з ударним ефектом;

– за видами: багнети, стилети, ножі, кинджали, арбалети, нунчаку, кастети тощо;

– за способом використання енергії: за допомогою м'язової сили людини або дії механічного пристрою.

Класифікації різних видів зброї в криміналістиці довгий час розглядалися окремо. Існує багато поглядів щодо класифікації зброї її можна класифікувати за різними критеріями:

За призначенням: бойова; мисливська; спортивна; навчальна (імітаційна);

За видами:

– металеві: вогнепальна; пневматична; механічна-металеві (холодна); ствольна газова зброя сльозоточивої і дратівної дії;

– електрична;

- холодна метална;
- вибухова;
- реактивна;
- ядерна;
- хімічна;
- бактеріологічна;
- зброя, дія якої ґрунтується на нових фізичних, біологічних та інших принципах (лазерна; радіопроменева; інфразвукова, генетична, етнічна та ін.);

- комбіновані види зброї;

За метою використання відповідного суб'єкта та статусом зброї:

- військова;
- службова;
- цивільна;
- іменна;
- колекційна;

За способом виготовлення:

- заводська;
- кустарна;
- саморобна (перероблена);

За характером уражаючої дії:

- масового ураження;
- звичайні озброєння;
- зброя, дія якої ґрунтується на нових фізичних, біологічних та інших принципах;

За способом уражаючої дії:

- механічно-метальної дії;
- колючої, ріжучої, рубаючої та комбінованої дії;
- ударно-дробильної;
- ядерно-радіологічної;
- хімічної (удушаючої; сльозоточивої, дратівної дії та ін.);
- бактеріологічної;
- інші види впливу на ціль (ультразвукової; лазерної; електромагнітної та ін.);
- комбіновані способи впливу.

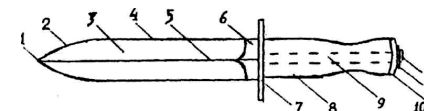
Класифікації зброї у військових науках та в криміналістиці в деяких напрямках відрізняються. Це пов'язано з тим, що військові науки не розглядають такий вид зброї, як саморобна. А для правових наук, спосіб виготовлення зброї є однією з кваліфікуючих ознак вчинення кримінального правопорушення (наприклад, виготовлення холодної зброї).

В одній із перших робіт з криміналістики Г. Гросс, холодну зброю поділяв на:

залежності від форми клинка, його конкретної довжини, маси і ступеня загострення лез, кинджал може бути колючою, колюче-ріжучою, колюче-рубаючою чи колюче-ріжуче-рубаючою холодною зброєю (див. мал. 4.13, 4.14).

Мал. 4.13. Зображення кинджала

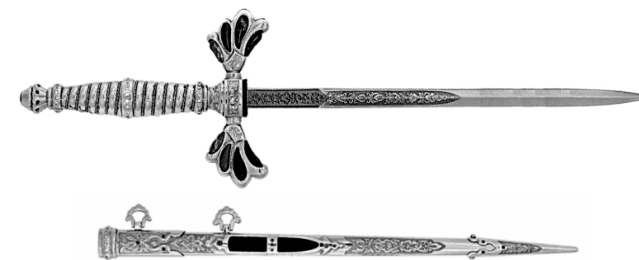

Мал. 4.14. Будова кинджала: 1 – вістря, 2 – згин леза, 3 – лезо, 4 – заточка леза, 5 – ребро жорсткості, 6 – п'ята, 7 – упор, 8 – корпус руків'я, 9 – хвостовик, 10 – наверхшя руків'я, 11 – шайба, 12 – гайка.

Ширина клинків – від 20 до 40 мм, а іноді і більше, товщина клинків у руків'я – не менше 3 мм. До великих кинджалів відносяться деякі різновиди національних грузинських, вірменських і монгольських кинджалів. Із прямим клинком – російський стройовий військовий кинджал «бебут» загальною довжиною 590 мм з вигнутим клинком довжиною 435 мм.

Короткоклинкова холодна зброя.

Стилет (див. мал. 4.15) – контактна клинкова холодна зброя колючої дії, що має короткий або середній, прямий, з гранями чи круглий у перерізі клинок. Загальна довжина стилета – 300-350 мм, довжина клинків у бойових стилетів – 160-200 мм, у мисливських – більше 200 мм.

Мал. 4.15. Зображення стилета.

Ятаган (див. мал. 4.11) – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої та рублячої дії, що має довгий однолезовий клинок з подвійним вигином.

Мал. 4.11. Зображення ятагана.

Руків'я – кістяне (рідше металеве) з роздвоєним набалдашником (голівкою), без гарди чи упора-обмежувача. Крім того, руків'я має велику голівку, яка розширюється у вигляді «вуха» для упору основи кисті руки. Загальна довжина ятагана – до 810 мм, довжина клинка – до 690 мм, маса без піхв – до 800 г (з піхвами – до 1200 г). Застосовувався з XVI ст. у Туреччині, країнах Близького Сходу, Балканського півострова і Південного Закавказзя.

Середньоклинкова холодна зброя.

Тесак (див. мал. 4.12) – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої та рублячої дії, що має широкий середній однолезний клинок.

Тесак відрізняється від шаблі і шашки тим, що його клинок є коротшим і ширшим, з товстим обухом і прямий.

Мал. 4.12. Зображення тесака.

Кинджал (від араб. – ханджар) – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої дії, що має короткий або середній, прямий або вигнутий, дволезовий клинок. Заточка лез двохстороння, закінчується у ребер жорсткості, яких може бути від одного до чотирьох.

До середньоклинкової холодної зброї відносяться кинджали, що мають довжину клинка 400-500 мм і більше, клинок з гострим кінцем. В

– *мечеподібну*: шабля; палаш; шпага; кандшар (або ганчар – коротка шабля без душки); ятаган; кортик;

– *ножоподібну*: ніж; кинджал; Knicker (короткий ніж загострений з обох сторін, що має брехрас у вигляді літери «з»); мисливський; військовий;

– *спиноподібну*: алебарди; бердиш; списи.

Перша, відносно повна класифікація холодної зброї була запропонована М.І. Ємельяновим, де вона поділялась на клинкову, неклинкову і комбіновану; клинкова ж зброя була поділена за цільовим призначенням, принципом дії, місцем і способом виготовлення.

Незабаром А.Н. Самончик запропонував свою класифікацію холодної зброї, поділивши її на клинкову, яка в залежності від призначення і способу дії, поділяється на рублячу, колючу, колючу-рублячу і колюче-ріжучу, і неклинкову – роздріблюючої та ударної дії.

Більш повна класифікація холодної зброї була представлена в роботі О.І. Устинова, М.Е. Портнова й Е.Н.Денисова, у якій вони її поділяють на клинкову з коротким клинком і з довгим клинком, ударно-дробильну і замасковану; за призначенням виділяють стрійову або штатну, мисливську і спортивну; за способом виготовлення – заводську, кустарну і саморобну; кожна з груп поділяється також за місцем виготовлення з урахуванням національних особливостей. У скороченому вигляді ця класифікація знайшла своє відображення в низці підручників з криміналістики.

Критично розглянувши класифікації названих авторів, Т.А. Седова запропонувала класифікацію у своєму оригінальному варіанті за будовою, принципом дії, способом виготовлення і цільовим призначенням (військова, мисливська, національна, міліцейська, злочинна).

Ю.П. Голдованский і Х.М.Тахо-Годи запропонували класифікувати холодну зброю за будовою – клинкова і неклинкова; за принципом дії – нанесення тілесних ушкоджень шляхом розчленовування тіла чи проникнення усередину його (для клинкової) і заподіяння тілесних ушкоджень у вигляді забитих місць або роздроблених м'яких чи кісткових тканин (для неклинкової); за способом виготовлення; за місцем виготовлення; за спеціальним призначенням (військова, мисливська і кримінальна).

А.С. Подшибякіним була розпочата спроба дати повну класифікацію холодної зброї, у яку він включив: рукопашну, металъну і комбіновану зброю (за принципом дії). Металъну за джерелом енергії їм поділено на дві групи: 1) енергія мускульної сили людини (металъний ніж, спис, бумеранг та ін.); 2) енергія стиснутої пружини, повітря, натягнутої тятиви (ніж із клинком, що вилітає, пружинні і пневматичні рушниці, луки). Рукопашну зброю за конструктивною будовою він розділив на чотири групи: клинкову, неклинкову, масковану і комбіновану; за цільовим призначенням – бойову, мисливську, спортивну і кримінальну; і за способом виготовлення.

Є.М. Тихонов у своїх роботах з дослідження холодної зброї наводить своє бачення класифікації холодної зброї.

Вчений класифікує холодну зброю за такими ознаками:

1) *За способом виготовлення:*

- заводська;
- кустарна;
- саморобна;
- перероблена.

2) *За місцем виготовлення:*

- вітчизняна;
- закордонна.

3) *За призначенням:*

- бойова;
- військова;
- цивільна;
- міліцейська;
- мисливська;
- кримінальна.

4) *За конструкцією :*

- стандартна;
- нестандартна;
- атипова;
- повністю нетипової конструкції;
- замаскована.

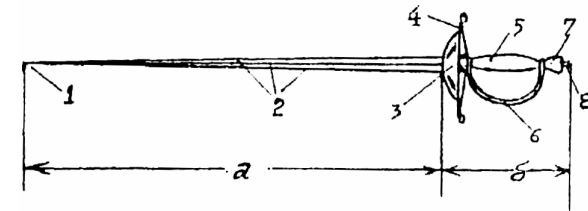
5) *За уражаючою дією:*

- ударно-дробильна;
- ріжуча;
- рубляча;
- колюча;
- колюче-ріжуча;
- колюче-рубляча;
- рубляче-ріжуча;
- колюче-рубляче-ріжуча.

6) *Будова, спосіб управління, утримання і дії:*

- клинкова;
- з рукояткою;
- довгоклинкова: (шаблі; шашки; палаші; шпаги; мечі; ятагани);
- середньоклинкові: (напівшаблі; тесаки; кинджали; багнети-шпаги; багнети-тесаки);
- короткоклинкова: (кинджали; кортики; стилети; ножі; багнети; багнети-ножі);
- з держакон: (пики; списи; бойові вили; бойові сокири; рогатини; без рукоятки чи держака з пристосуванням для кріплення до вогнестрільної

Довжина шпаги – 660-900 мм (у деяких зразках до 1 м і більше). Ефеси шпаг бувають прямі або вигнуті, з гардою або хрестовиною з дужкою.

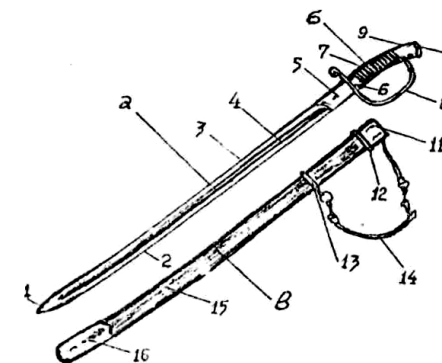

Мал. 4.8. Будова шпаги: «а» – клинок, «б» – ефес; 1 – вістря, 2 – ребра жорсткості, 3 – гарда, 4 – хрестовина, 5 – руків'я, 6 – дужка, 7 – гайка-противага, 8 – хвостовик.

Шашка (від кабардино-черкес, сашхо – довгий ніж) – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої та рублячої дії, що має довгий, слабо вигнутий, однолезовий, гострий з обох боків клинок незначної кривизни (див. мал. 4.9-4.10). Загальна довжина шашок – 905-1010 мм, довжина клинків – 770-870 мм.

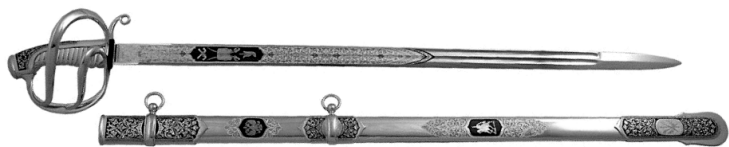

Мал. 4.9. Зображення шашки.

Мал. 4.10. Складові елементи шашки:

а – клинок, б – ефес, в – піхви; 1 – бойовий кінець, 2 – лезо, 3 – обух, 4 – доли, 5 – п'ята, 6 – нижнє обковування, 7 – корпус руків'я, 8 – дужка, 9 – стебло, 10 – голівка, 11 – обойма з розтрубом, 12 – обойма зі скобою, 13 – обойма з кільцем, 14 – пасивні ремні портупеї, 15 – корпус піхв, 16 – наконечник.

Мал. 4.5. Зображення палаша.

Шабля – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої та рублячої дії, що має довгий, вигнутий клинок з одним лезом (див. мал. 4.6). Лезо знаходиться на вигнутій стороні, а обух – на увігнутій.

Мал. 6. Зображення шаблі.

Існує безліч різновидів шабел різних країн і народів, що відрізняються розмірами, радіусом кривизни клинка, будовою ефеса (руків'я довгоклинкової зброї із захисним пристроєм). Характерною відмінністю шабел від іншої довгоклинкової холодної зброї з руків'ям є те, що центр ваги розташований на значній відстані від ефеса (частіше на рівні межі першої і другої третини від вістря клинка), що при рублячих ударах викликає додаткову ріжучу дію, і більш великі ушкодження.

Довжина шабел складає – 900-1000 мм, довжина клинка – 700-900 мм, ефеси можуть мати 1-3 дужки й інші деталі.

Японські шаблі «катани» характеризуються довгим руків'ям (240-260 мм) для їх утримання і нанесення ударів двома руками. Найбільш криві клинки – у середньоазіатських, іранських і турецьких шабел, крім того, у турецьких шабел клинки мають різкий вигин кінцевої третини й елмань – розширення обуха. Шаблі обов'язково мають піхви.

Шпага (див. мал. 4.7-4.8) – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої та рублячої дії, що має довгий прямий однолезовий, дволезовий, тригранний або чотиригранний клинок та розвинений ефес.

Мал. 4.7. Зображення шпаги.

зброї (багнети);

– комбінована;

– не клинкова;

- зі стрижнем та ударною частиною: (палиці; булави; дубинки; біти; пістолери);

- зі стрижнем чи гнучким підвісом: (кистень; бойові бичі; бойові батоги; нунчаку);

– зброя, що розміщується в кісті руки: (кастети; надолонники; ударні персні).

На думку В.М. Плескачевського, класифікація холодної зброї повинна мати таку структуру:

Класифікація холодної зброї за специфічними ознаками:

За конструкцією:

– клинкова;

– зосередженої маси;

– комбінована.

За способом дії:

– колюча;

– колюче-ріжуча;

– колюче-ріжуча і ріжуча;

– колюче-ріжуча і рубляча;

– рубляча;

– рубляче-ріжуча;

– колюче-ріжуча і рубляче-ріжуча;

– колюча і рубляче-ріжуча;

– ударно-дробильна;

За способом утримання та управління:

– з руків'ям;

– що кріпиться на стволі;

– на дерев'яній основі;

– стрижні;

– гнучко-шарнірне, кістяве.

Згідно з методикою криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів (Затверджена рішенням розширеного засідання секції НКМР міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи. Протокол від 10.04.2009 року) холодна зброя класифікується:

1. За конструкцією та способом нанесення тілесних ушкоджень поділяється на:

– зброю *безпосередньої дії* (клинкову, неклинкову, комбіновану);

– зброю *опосередкованої дії* (метальну).

2. Види холодної зброї:

- бойова;
- мисливська;
- кримінальна.

Підводячи підсумки розглянутих класифікацій холодної зброї, варто зазначити, що у всіх них є як і сильні сторони, так і недоліки. Найбільш цікава з точки зору криміналістичного вчення про холодну зброю є класифікація, запропонована А.С. Подшибякіним.

Нами була доопрацьована класифікація холодної зброї відповідно до положень нової методики дослідження холодної зброї і представлена у вигляді схеми (див. схему. 1-3).

Схема. 1. Загальна класифікація холодної зброї.

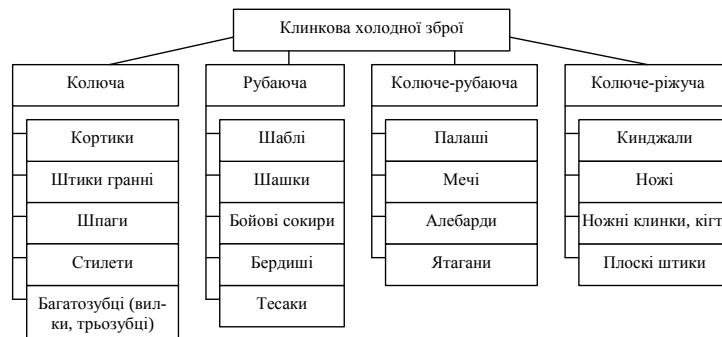

Схема. 2. Класифікація клинкової холодної зброї.

Згідно з цією класифікацією холодна зброя повинна включати такі ознаки:

За конструкцією та способом нанесення тілесних ушкоджень холодна зброя поділяється на:

- зброю *безпосередньої дії* (клинкову, неклинкову, комбіновану);
- зброю *опосередкованої дії* (метальну: просту; складну).

Клинкова холодна зброя – предмети та пристрої уражуючим елементом яких є клинок.

Клинкова зброя може розрізнятися за конфігурацією, розмірами,

двобічна або сітчаста.

Хрестовина – захисний пристрій, розташований у передній частині руків'я, що виступає над обухом і лезом (характерний для довгоклинкової зброї). Призначена для захисту руки від удару, якщо зброя супротивника ковзає по обуху чи лезу клинка. Кінці хрестовини можуть бути прямими, загнутими вперед чи в різні боки.

Клинкова холодна зброя з руків'ям. Переважну більшість клинкової зброї, що зустрічається в судово-слідчій і експертній практиці, складає холодна зброя з руків'ям.

Довгоклинкова холодна зброя.

Меч (див. мал. 4.4) – контактна клинкова холодна зброя колючої та рублячої дії, що має довгий прямий, дволезний, масивний клинок, з ребром, що проходить по середній частині клинка, і вістрям (деякі види мечів не мають вістрів). Носять в піхвах. Руків'я відділене від клинка хрестовиною, часто прямою, а іноді – фігурною, прикрашеною чеканкою, орнаментом.

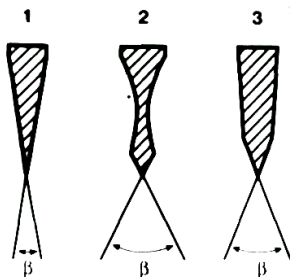
Мал. 4.4. Зображення меча.

Меч є найбільш древньою зброєю, що з'явилася в середині 2-го тисячоліття до нової ери і була на озброєнні піхоти і кінноти до початку XVI ст. Спочатку меч був суто рубуючою холодною зброєю і мав тупий кінець, проте з появою металевих захисних щитів став виготовлятися з гострим кінцем і перетворився на колюче-рубаючу холодну зброю. Клинок – довжиною 700-900 мм, як правило, ромбовидного чи шестигранного перерізу з двома лезами

Різновидом мечів є застарілі «дворучні» з подовженими руків'ям і клинком. Втративши своє бойове значення, мечі з певними декоративними чи конструктивними змінами виготовлялися в Німеччині, Італії та інших країнах як мисливська зброя, а також мисливські мечі, перетворені у мисливські ножі і тесаки.

Палаш (див. мал. 4.5) – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої та рублячої дії, що має довгий (600-800 мм), прямий (у деяких зразків дещо вигнутий), однолезовий клинок. Ефес, як правило, має гарду чи вигляд хрестовини з дужками. Бойовий кінець загострений з обох сторін.

Палаш відрізняється від шпаги тим, що має більш важкий клинок, який до того ж є більшим і за шириною та товщиною.

Мал. 4.3. Основні перерізи клинків:
1 – клин; 2 – клин з підводкою; 3 – подвосний клин.

Клинок – бойова частина холодної зброї колючої, колюче-ріжучої та рублячої дії, що має вістря та, можливо, одне чи два леза.

Заточкою леза називають механічну, як правило, абразивну обробку клинка предмета для утворення леза. Заточка леза може бути двостороння одностороння. Заточка може починатися від середини клинка, від обуха або інших ділянок. Ширина заточки виражається показником відстані від краю леза до лінії початку заточки.

Протилежним лезу не заточеним краєм клинка є **обух**. Він може мати пряму чи дещо вигнуту форму. З'єднуючись, скіс обуха і лезо утворюють бойовий кінець – **вістря**.

Клинок також може мати повздовжнє **ребро жорсткості**, яке підвищує міцність зброї, а також **доли**, які мають вигляд поздовжніх жолобків (виїмок) овального, трикутного, чотирикутного перерізу.

Руків'я – частина холодної зброї, за яку вона утримується при використанні та застосуванні. Воно може мати наконечник і нижнє кільце. Руків'я може кріпитися на хвостовій частині клинка трьома способами: всадним, клепанним (плащатим) та за допомогою різьби. При всадному способі руків'я є цілним або збирається з окремих кілець і надягається на хвостовик штаби. Після цього вільний простір в руків'ї заливається сургучем, смолою чи сірою. Якщо хвостовик виступає з руків'я, то він розклепується або закріплюється гайкою. При клепаному способі руків'я складається з двох пластин (плашок), з'єднаних з хвостовиком металевими заклепками. При третьому способі кріплення на хвостовику, виготовленому у вигляді круглого стрижня, нарізується різьба, на яку нагвинчується руків'я повністю або його частини.

Обмежувач руків'я – деталь у вигляді металевої пластини, розташованої між клинком та руків'ям і виступаючої за їх межі. Запобігає зісковзуванню руки на клинок при використанні зброї та перешкоджає проникненню руків'я в перепону.

Гарда – захисний пристрій складної об'ємної форми з кільцевими, чашеподібними та спіралеподібними елементами. Буває однібічна,

способами утримання в руці. Зброя з руків'ям – шаблі, шашки, кинджали, ножі і т.п. Зброя з древком – піки, списи, рогатини.

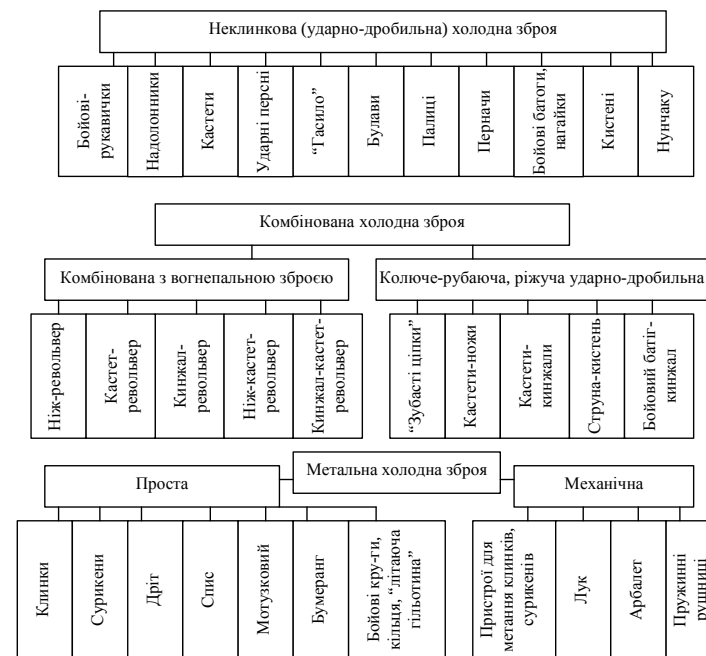

Схема. 3. Класифікація неклинкової холодної зброї.

Без руків'я та древка, але кріпиться до вогнепальної зброї, – голчасті і деякі клинкові багнети.

Кортики, кинджали, ножі і подібні їм зразки називають короткоклинковою зброєю; шаблі, шашки, палаші, рапіри і т.п. Клинок може мати пряму форму (більшість вищезгаданих зразків зброї) і вигнуту – ятагани, шаблі, шашки, деякі кинджали і ножі.

Найбільш поширеними в криміналістичній практиці є зразки *короткоклинкової* зброї з руків'ям: кинджали (військові, мисливські), ножі (військові, мисливські, кримінальні), багнети.

За принципом дії клинкова холодна зброя поділяється на зброю: рубачу (мечі, шаблі); колючу (кортики, стилети, грановані багнети, шпаги, рапіри); колюче-рубачу (ятагани, палаші, шаблі); колюче-ріжучу (кинджали, ножові багнети, ножі фінські, десантні, мисливські, тесаки).

До *неклинкової холодної зброї* відноситься зброя ударно-дробильної дії, вся інша – до клинкової.

Неклинкова (ударно-дробильна) холодна зброя – предмети та пристрої уражуючим елементом яких є ударна частина (частини). До даного виду

холодної зброї відносяться кистені, бойові батоги, кастети, ударні персні, булави та ін.

Комбінована холодна зброя – предмети та пристрої, у яких в одне конструктивне ціле поєднані уражуючі елементи, характерні для різних типів холодної зброї (наприклад, кастет-ніж з клинком та ударною частиною).

Метальна холодна зброя – предмети та пристрої, які призначені для ураження цілі на відстані.

Метальна холодна зброя поділяється на:

– *просту метальну холодну зброю* (ураження цілі обумовлено її контактом з предметом, який отримав направлений рух внаслідок безпосереднього прикладання до нього м'язового зусилля людини – металеві ножі, сюрикени та ін.);

– *механічну холодну зброю* (ураження цілі обумовлено її контактом зі снарядом, який отримав направлений рух внаслідок прикладання м'язового зусилля людини до механічного пристрою – луки, арбалети, пращі, тощо).

До *бойової холодної зброї* відноситься зброя, призначена і придатна для смертельного ураження цілі при вирішенні бойових та оперативно-службових завдань державними та іншими легітимними військовими або воєнізованими формуваннями та знаходиться чи знаходилась в них на озброєнні.

До *мисливської холодної зброї* відноситься зброя, призначена і придатна для смертельного ураження (в т. ч. добивання) звіра, в умовах промислового або спортивного (в тому числі підводного) полювання.

До *кримінальної холодної зброї* відносяться виготовлені кустарним або саморобним способом предмети та пристрої, які призначені для завдання тілесних ушкоджень людині і не мають аналогів серед бойової та мисливської зброї.

За *способом виготовлення* розрізняють холодну зброю:

- заводського виготовлення (фабрична, фірмова, стандартна);
- кустарну, що виготовляється майстрами-зброярами з урахуванням професійних (промислових, національних) традицій;
- саморобну, що виготовляється окремими особами, які не є майстрами-зброярами.

За підсумками розглянутого питання, можна зробити такі висновки:

- жодна з класифікацій холодної зброї в криміналістиці не охоплює всіх основних її напрямів;
- найбільш повною є класифікація холодної зброї у А.С. Подшибякіна, але вона враховує існуюче законодавство Російської Федерації, що до обігу зброї в державі і для України в деяких аспектах не може бути застосована;
- нами була наведена класифікація холодної зброї, що відповідає, на наш погляд, реаліям сьогодення (див. вище).

РОЗДІЛ 4 БУДОВА І ПРИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЧАСТИН ЗБРОЇ

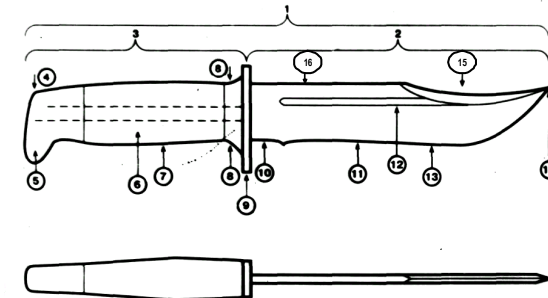
Кожний вид холодної зброї має свою сукупність необхідних конструктивних елементів.

Клинок холодної зброї.

Клинок холодної зброї, як правило, складається з клинка, руків'я і обмежувача (або гарди).

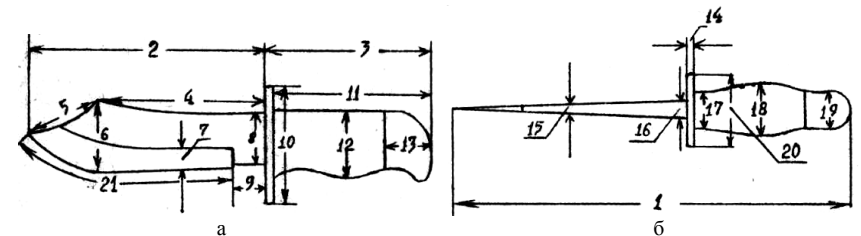
Ніж – контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої дії, що має короткий однолезний клинок.

На мал. 4.1 показано основні елементи ножа, на мал. 4.2 – параметри ножа, на мал. 4.3 – основні перерізи клинка.

Мал. 4.1. Складові елементи ножа (зверху – вид з боку, знизу – вид зверху):

- 1 – загальна довжина ножа; 2 – довжина клинка; 3 – довжина хвостовика; 4 – п'ята;
- 5 – наверхшя; 6 – руків'я; 7 – брюшко руків'я; 8 – бойові упори; 9 – обмежувач;
- 10 – основа клинка; 11 – лезо; 12 – дол (жолоб); 13 – ріжуча кромка скосу;
- 14 – вістря клинка; 15 – скіс обуха; 16 – обух.

Мал. 4.2. Параметри ножа, його частин та елементів («а» – вид зліва, «б» – вид зі сторони обуху): 1 – довжина ножа, 2 – довжина клинка, 3 – довжина руків'я з обмежувачем, 4 – довжина клинка до початку скосу обуху, 5 – довжина скосу обуха, 6 – максимальна ширина клинка, 7 – ширина заточки леза, 8 – ширина клинка в місці п'яти, 9 – довжина п'яти, 10 – довжина обмежувача, 11 – довжина руків'я, 12 – максимальна ширина руків'я, 13 – довжина наконечника, 14 – товщина обмежувача, 15 – товщина клинка в середній частині, 16 – товщина клинка у основі, 17 – товщина руків'я у основі, 18 – найбільша товщина руків'я, 19 – товщина наконечника, 20 – ширина обмежувача (упору), 21 – довжина леза клинка.